

„Otwarta Twarda” to festiwal, który skupia się głównie na ulicy Twardej, gdzie mieści się siedziba Gminy Wyznaniowej Żydowskiej. „Założeniem Otwartej Twardej jest pokazanie szerokiego spektrum tego, czym społeczność żydowska Warszawy się interesuje, co ją porusza, o czym rozmawia. Zapraszamy ludzi do Gminy Żydowskiej, aby wspólnie z nami odkrywali różne barwy judaizmu, historii i kultury żydowskiej. Pokazujemy różne punkty widzenia na tradycję” – mówi autorka i kierowniczką festiwalu, Judyta Nekanda-Trepka. Pokazy filmowe, wycieczki, warsztaty, koncerty, wykłady, gra miejska, wystawy, panele dyskusyjne – to tylko niektóre atrakcje, w których będzie można uczestniczyć podczas trwania imprezy „OTWARTA TWARDA 2010”.

Stawiamy na otwartość nowoczesność i rewolucyjność w podejściu do kultury i tradycji żydowskiej. OTWARTA TWARDA to współczesność, a nie historia.

Na wszystkie wydarzenia wstęp wolny.

Uwaga! Ze względu na ograniczenie liczby uczestników na niektóre wydarzenia należy się zgłosić.

Organizatorem festiwalu jest Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie.

Festiwal realizowany jest przy dofinansowaniu od M. St. Warszawa.

Partnerskimi festiwalami „Otwartej Twardej 2010” są Nowa Muzyka Żydowska i Dni Książki Żydowskiej.

UWAGA! W razie niepogody wydarzenia zewnętrzne (warsztaty dla dzieci, koncert finałowy) zostaną przeniesione odpowiednio do Białego Budynku i Synagogi. W razie deszczu, gra miejska odbędzie się w innym terminie.

SOBOTA 15.05 – Noc Muzeów

Na zwiedzających Synagogę w czasie Nocy Muzeów czekać będzie stoisko Kuchni Koszernej, która będzie serwować tradycyjne potrawy żydowskie, m.in. czulent, kanapkę z śledzikiem po żydowsku, faszerowanego karpia i szabatowe słodkie ciasto na deser. Swoje stoisko będzie też miała Żydowska Ogólnopolska Organizacja Młodzieżowa.

21.00 - Cukunft (jidysz: przyszłość) – otwarcie wystawy Synagoga im. Nożyków

Wystawa Cukunft opowiada o dwóch pokoleniach warszawskich Żydów - dziadkach i babciach oraz ich wnuczkach. Autorką wystawy jest Magda Braniewska, a partnerem produkcji Warszawska Szkoła Fotografii. Portretem wykonanym w technice lenticularnej towarzyszyć będzie katalog zawierający wywiady z bohaterami i bohaterkami wystawy, którzy opowiadają o międzypokoleniowym przekazie tradycji w swoich rodzinach:

"Nie wiem, jak do swojego pochodzenia będzie odnosić się moja wnuczka. Mimo młodego wieku, jest osobą o bardzo silnej osobowości i myślę, że sama będzie decydować o sobie. Oczywiście pragnąłbym, żeby wiedziała, co to znaczy być Żydem, że nie zależy od tego, czy chce czy nie, to i tak jest Żydówką, bo tego niestety nie można wybrać, to się dziedziczy"

"W naszym domu zawsze wiedzieliśmy o pochodzeniu babci, o naszym pochodzeniu, ale to było tak naturalne jak powietrze. Dopiero w czasie dostrzegłam, że skoro ja to mam a inni nie, to ja to muszę pielęgnować a nie ci inni. To, że chcę uważać się za Żydówkę wynika w pewnym stopniu z miłości do babci, która zresztą nigdy tego mojego wyboru nie stymulowała"

"Nie pamiętam, kiedy dowiedziałem się, że jestem Żydem. Domyślałem się, a potem to już jakoś samo wyszło. Nigdy to nie było dla mnie żadnym obciążeniem, ale też żadnym wyróżnikiem. Bardziej czuję się warszawiakiem niż Żydem, bo moja rodzina mieszka tu od wielu pokoleń, ale może z wiekiem to się zmieni"

"Moje relacje z babcią są świetne. Babcia często robi mi kanapki z szynką. Widujemy się w każdą niedzielę. Wiem, że moja babcia ma pochodzenie żydowskie, ale że ja mam, to nie wiedziałam. Dla mnie na razie to nie jest takie ważne, ale dla babci chyba jest."

"Kielich jest rodzinną pamiątką. To jedyna rzecz, która została po dziadku Abrahamie. Moja rodzina żydowska była dość uboga i ten kielich to była ich jedyna wartościowa rzecz związana z tożsamością i religią żydowską, choć dziadek nie był zbytnio religijny. (...) Jestem kobietą. To chyba najbardziej mnie określa (...) To, że jestem Żydówką, jest poniekąd moim wyborem. Kontynuuję coś, co zostało przerwane..."

21.30 - Panel dyskusyjny: „Skrzypaczki na dachu”

Synagoga im. Nożyków

Spotkanie z żydowskimi kobietami. Miriam Gonczarska - dziennikarka, absolwentka Tradycyjnych Wyższych Akademii Talmudycznych w Jerozolimie będzie rozmawiała z Joanną (Inką) Sobolewską, Heleną Datner oraz Katarzyną Czerwonogórą – socjolożkami i działaczkami środowiska żydowskiego, przedstawicielkami trzech pokoleń żydowskich kobiet. Zapyta je o ich żydowską tożsamość - jak osobiste losy ich i ich rodzin wpłynęły na sposób, w jaki patrzą na świat? Z jakimi stereotypami się zmagają? O jakim świecie marzą? Czy i jakie piętno odcisnęła na nich historia? Czy świadomość bycia ocaloną obciąża i odbiera prawo do „zwykłego życia”? Zapyta, jak mówią o sobie – w jaki sposób opisują swój świat i siebie? W rozmowie padną pytania o feminizm, judaizm, nowoczesność, nacjonalizm.

Goście panelu:

Katarzyna Czerwonogóra

Socjolożka, trenerka antydyskryminacyjna, tropicielka kobiecych i innych nietypowych śladów w historii, bada temat żydowskich organizacji kobiecych przed II wojną. Członkini Żydowskiej Ogólnopolskiej Organizacji Młodzieżowej, wcześniej związana z krakowskim Stowarzyszeniem Czulent, gdzie koordynowała projekt poświęcony żydowskim i polskim emancypantkom. Rowerzystka, od niedawna mieszkanka Warszawy.

Dr Helena Datner

Historyk, doktor socjologii, działaczka społeczności żydowskiej. W latach 1999-2001 przewodnicząca Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie. Jest córką historyka Szymona Datnera (1902-1989), przewodniczącego Gminy w Białymstoku do 1944 roku. Jej dwie starsze siostry, Lilka i Mika, zginęły w czasie powstania w Getcie Białostockim. Helena Datner zajmuje się społeczną historią Żydów w XIX wieku i powojenną historią społeczności żydowskiej w Polsce oraz socjologicznymi badaniami nad antysemityzmem. Jest pracownikiem naukowym Żydowskiego Instytutu Historycznego oraz była wieloletnią dyrektorką Centrum Edukacji Kultury Żydowskiej. Jako pierwsza kobieta w historii zasiadła w zarządzie ZGWŻ w RP.

Joanna (Inka) Sobolewska

Pracownik Instytutu badań nad młodzieżą oraz Instytutu Socjologii UW. Wieloletnia Wiceprzewodnicząca Stowarzyszenia Dzieci Holokaustu. W SDH była odpowiedzialna za programy edukacyjne dla szkół w ramach projektu "Pamięć dla Przyszłości", szkolenia dla nauczycieli i kontakty z mediami. Zaangażowana w wydawnictwa "Dzieci Holokaustu Mówią..." oraz "Czarny Rok.. Czarne Lata...". Przeprowadziła 140 wywiadów z ocalałymi z Holokaustu w ramach projektu Fundacji Shoah, którego pomysłodawcą i fundatorem był Steven Spielberg. Odznaczona w 2009 roku medalem Komisji Edukacji Narodowej.

23.00 i 00.14 – Zwiedzanie Synagogi im. Nożyków

W czasie zwiedzania poznają Państwo historię Synagogi i żydowskiej Warszawy. Będzie też czas na zadanie pytań. Orowadzają: Bolesław Zając i Tomasz Krakowski.

NIEDZIELA 16.05

13.00 – Zwiedzanie Cmentarza Żydowskiego na Bródnie (gr. I)

Początek wycieczki przy bramie wejściowej, od ul. Wincentego

Cmentarz na Bródnie jest znacznie mniej znany niż nekropolia żydowska przy ul. Okopowej. Powstał z inicjatywy warszawskiego bankiera Szmula Zbytkowera w latach 80. XVIII wieku. W czasie II wojny światowej Niemcy zdewastowali cmentarz, a macewy wykorzystali do prac budowlanych. Po wojnie cmentarz przez wiele lat niszczał, nagrobki rozkradano. Dewastacja odbywała się, niestety, za cichym przyzwoleniem władz. Dziś trwają prace nad uporządkowaniem i zabezpieczeniem cmentarza. Orowadza: Jan Jagielski z Żydowskiego Instytutu Historycznego.

13.00 – Zwiedzanie Synagogi im. Nożyków

W czasie zwiedzania poznają Państwo historię Synagogi i żydowskiej Warszawy. Będzie też czas na zadanie pytań. Orowadza: Bolesław Zając.

14.00 - Warsztaty filmowe dla dzieci

ZAPISY

Grupa spotyka się przed tzw. Białym Budynkiem, w podwórku Gminy

W czasie warsztatów uczestnicy poznają tajniki powstawania filmu i stworzą swój własny teledysk do wybranej muzyki. Po ukończeniu montażu filmu (kilka dni później) wszyscy aktorzy będą mogli otrzymać płytę DVD z kopią utworu. Prosimy o zgłoszenie chętnych do uczestnictwa w warsztacie. Prowadzi: Michał Passendorfer. Efekt wcześniejszego warsztatu członków klubu Moadon: <http://www.youtube.com/watch?v=qTPqDIEs3qc>

15.00-16.30 – Tajemnice mykwy (I gr.)

ZAPISY

Spotkanie w sali konferencyjnej Synagogi im. Nożyków

Zwiedzanie gminnej mykwy (łaźni rytualnej) połączone z wykładem o życiu kobiety wg judaizmu ortodoksyjnego. Goście dowiedzą się, skąd wzięła się mykwa i jakie spełnia funkcje w życiu społeczności żydowskiej. Ze względu na ograniczoną liczbę osób w grupie, **konieczne są zapisy**. Uwaga! Zwiedzanie tylko dla pań. Wykład i oprowadzanie: Maja Kowalska.

16.00 – Portal „Moja żydowska Warszawa” – prezentacja

Synagoga im. Nożyków

Premiera nowego portalu Gminy Żydowskiej. Dom po domu, ulica po ulicy – korzystając z interaktywnej mapy Warszawy będzie zwiedzać można żydowską Warszawę - światowe centrum języka i kultury jidysz. Do tego zdjęcia archiwalne, kilkaset stron tekstów z literatury żydowskiej, wspomnień, materiałów prasowych po raz pierwszy w polskim tłumaczeniu oraz współczesne, sfilmowane wspomnienia mieszkańców stolicy, którzy o swoim mieście opowiadają po żydowsku. Pokażemy krajobraz kulturowy poszczególnych ulic i kwartałów (ulice „ortodoksyjne”: Gnojna, Franciszkańska; „proletariackie”: Nalewki, Krochmalna; rejony „kultury wysokiej”: Tłomackie). Przedstawimy opisy nieistniejących już domów i ulic, zaprezentujemy sylwetki pisarzy i dziennikarzy żydowskich, którzy przed wojną mieszkali i tworzyli w stolicy. Odślonimy historię powstania wielu instytucji społecznych i kulturalnych. Wskażemy również na wspólne polsko-żydowskie korzenie warszawskiego folkloru miejskiego. Wszystkie materiały na stronie publikowane są w dwóch językach: jidysz i polskim. Autorką projektu jest Anna Ciałowicz - etnolożka, edukatorka i redaktorka Biuletynu GWŻ.

16.30 - Gra miejska „Tikkun Olam”

Start w Synagodze im. Nożyków

Co kryją w sobie mury Warszawy? Jakie historie są w nich zapisane? Jak przeszłość miesza się z teraźniejszością? Czym jest naprawa świata w kulturze żydowskiej i ile tajemnic się kryje w hebrajskim *tikkun olam*? Na te wszystkie pytania znajdziecie odpowiedzi biorąc udział w grze miejskiej „Tikkun Olam”, która z jednej strony wprowadzi Was w świat judaizmu a z drugiej pozwoli odkryć warszawę z zupełnie nowej perspektywy. W trakcie gry przyda się coś do pisania!

17.00-18.30 - Tajemnice mykwy (II gr.)

ZAPISY

Spotkanie w sali konferencyjnej Synagogi im. Nożyków

Zwiedzanie gminnej mykwy (łaźni rytualnej) połączone z wykładem o życiu kobiety wg judaizmu ortodoksyjnego. Goście dowiedzą się, skąd wzięła się mykwa i jakie spełnia funkcje w życiu społeczności żydowskiej. Ze względu na ograniczoną liczbę osób w grupie, **konieczne są zapisy**. Uwaga! Zwiedzanie tylko dla pań. Wykład i oprowadzanie: Maja Kowalska.

20.30 – Koncert „MIZRACHI / FALASH MURA”

Synagoga im. Nożyków

Koncert stanowi połączenie dwóch autorskich projektów Raphaela Rogińskiego, Mizrachi – poświęconego tradycji Żydów Wschodnich, czyli diaspory zamieszkującej teren od Turcji do Indii, oraz Falash Mura – związany z muzycznymi tradycjami Żydów Czarnej Afryki (którzy mieszkali lub nadal mieszkają w Etiopii, Sudanie, Mali, Kamerunie czy Senegal). Muzyka jest potraktowana z szacunkiem dla materiału źródłowego, a przefiltrowanie jej przez współczesność tworzy niezwykłą aktualność brzmieniową. Ideą koncertu jest odnalezienie wolności i twórczej swobody w podejściu do tradycji muzycznych. W koncercie udział wezmą: Paweł Szpura, Hubert Zemler, Krzysztof Wójciński oraz Raphael Rogiński. Koncert odbywa się równolegle w ramach Festiwalu Otwarta Twarda i Nowa Muzyka Żydowska.

PONIEDZIAŁEK 17.05

16.00-19.20 – Kino w Mamele

Kawiarnia Mamele, Teatr Żydowski (wejście od pl. Grzybowskiego)

16.00 - „Miasteczko Kroke”

Reż. Natalia Schmidt, Kuba Karyś (Polska 2007, 45 min.)

Miasteczko Kroke to opowieść o przedwojennym Krakowie widzianym oczami Żydów.

16.45 – Taniec Rosenzweiga

Reż.: Keren Hakak (Izrael 2008, 15 min.)

Awigdor jest stepującym tancerzem – dla niego taniec to nie hobby ani terapia. To jego sposób na życie.

17.00 - „Migawki”

Reż.: Dov Gil-Har i Uri Rozen (Izrael 2008, 63 min.)

W ramach obchodów 60. rocznicy utworzenia Państwa Izraela, reżyser Dov Gil-Har przywołuje siedem kluczowych dla historii kraju scen.

18.10 - „Gut Szabes Wietnam”

Reż. Ido & Yael Zand (Izrael 2008, 52 min.)

Para młodych Żydów, jako emisariusze Chabad Lubawicz, z biletem w jedną stronę zostaje wysłana do Wietnamu, aby utworzyć żydowską społeczność w tym komunistycznym kraju.

19.30 – Debata „Pamięć i znikające ślady”

Synagoga im. Nożyków

Przedwojenna polska społeczność żydowska została wymordowana. Pozostała po nich pustka zdewastowanych synagog, cmentarzy pochłanianych przez przyrodę, pozostały krążące na rynku antykwarycznym i na pchlich targach przedmioty codziennego użytku. Ta druga zagłada - materialnych śladów żydowskiej obecności w Polsce - wciąż postępuje, przeważnie na oczach obojętnych mieszkańców dawnych żydowskich miast i miasteczek. Wraz z nią erozji ulega również pamięć o Żydach - żywych ludziach-sąsiadach i o ich kulturalnym dorobku. Czy da się ten proces zatrzymać? Czy ci, którzy troszczą się o żydowskie zabytki i o upamiętnienie polskich Żydów zawsze będą mniejszością? Co należy zrobić w pierwszej kolejności? O tym z Rafałem Betlejewskim, Arturem Buczyńskim, Anną Dąbrowską, Janem Jagielskim i Wojciechem Wilczykiem rozmawiać będzie Piotr Paziński, redaktor naczelny miesięcznika Midrasz.

Goście debaty:

Rafał Betlejewski – artysta, performer, autor między innymi akcji „Tęsknię za Tobą Żydzie”;

Artur Buczyński – wiceburmistrz dzielnicy Praga Północ;

Anna Dąbrowska – członkini lubelskiego stowarzyszenia Homo Faber, m.in. współprowadzi program „Wielokulturowa Lubelszczyzna”;

Jan Jagielski – historyk, pracownik Żydowskie Instytutu Historycznego;

Wojciech Wilczyk - fotograf, eseista, krytyk sztuki i kurator wystaw. Autor wystawy „Niewinne oko nie istnieje”.

22.00 - Nocne zwiedzanie Okopowej (I gr.)

ZAPISY

Zbiórka grupy przy bramie głównej cmentarza, ul. Okopowa 49/51

Po raz kolejny zapraszamy na nocne zwiedzanie cmentarza żydowskiego przy ul. Okopowej. Klucząc gęsiego pomiędzy grobami, przy świetle pochodni, pod szumiącymi drzewami posłuchamy przewodników: Remka Sosnowskiego i Witka Wrzosińskiego. Opowiedzą o cadykach cudotwórcach, heretykach i mistykach, o żydowskich żołnierzach z wojny polsko-bolszewickiej i kampanii wrześniowej, o ukrytych bunkrach, bezimiennych grobach i secesyjnych dziełach sztuki nagrobnej, które znajdują się na jednym z największych w Europie żydowskich cmentarzy. Udział w zwiedzaniu jest nieodpłatny, jednak ze względu na ograniczoną liczbę osób w grupie **konieczne będą zapisy**.

WTOREK 18.05 – Pierwszy dzień święta Szawuot

18.00 – Spotkanie Otwarte

Fundacja im. Schorra (parter Białego Budynku)

Jest to spotkanie moderowane przez psycholog Tannę Jakubowicz-Mount, która od lat towarzyszy osobom poszukującym swojej prawdziwej tożsamości. Podczas spotkania będziemy mogli w spokojnej, bezpiecznej atmosferze porozmawiać o naszych wyborach, o tym, kim chcemy się stać, co nas niepokoi i co nas buduje. Zapraszamy wszystkich.

19.00 – Czy Mojżesz napisał Pięcioksiąg? – podstawy krytycznego czytania Tory

Sala konferencyjna Synagogi im. Nożyków

Kto jest autorem Tory? Kiedy została spisana? Czy od początku wyglądała tak, jak dziś? Witold Wrzosiński, absolwent hebraistyki UW i specjalista od hebrajskich inskrypcji nagrobnych przedstawi trudną historię narodzin krytycznego podejścia do tekstu Tory oraz dotychczasowe rezultaty badań.

20.10 – Początek święta Szawuot

21.30 Warsztaty Szawuot – próbka studiowania Tory ZAPISY

Plac między Synagogą im. Nożyków a Białym Budynkiem

Święto Szawuot (Tygodni) to dzień kiedy Bóg nadał ludziom Torę. Tora to tekst, Prawo, historia tradycja i - jak mówi midrasz – cały świat, który nas otacza. O ludziach często się mówi „patrzą, a nie widzą” bo aby zobaczyć nie wystarczy tylko wzrok, potrzebny jest otwarty umysł, serce, wyobraźnia i różne narzędzia, dzięki którym dostrzegamy to co nas otacza. Podobnie jest z Torą, można ją czytać i nie odczytywać. Tradycja żydowska poczynając od Mojżesza przekazuje zasady i sposoby poznania tekstu, który ludzkość otrzymała od swojego Stwórcy. Od najmłodszych lat żydowskie dzieci w Hederach a później w Jesziwach kształcą się w tych logicznych zasadach, sposobach porównań słów i zdań a także gematrycznych związkach pomiędzy poszczególnymi słowami. Szawuot to Święto nadania Tory, to również dzień dzielenia się tym co w niej najpiękniejsze. Zapraszamy do udziału w tej wyjątkowej nocy we wspólnym studiowaniu. Będziemy odkrywać głębię połączeń i sensów, jaka przeplata się pomiędzy poszczególnymi literami, słowami i zdaniami Tekstu. Razem zagłębimy się w piękno oryginalnego przekazu. Każdy z nas odnajdzie coś nowego co przekracza proste odczytanie słów i liter. Wprowadzaniem do warsztatów będzie zapoznanie się z tradycyjnymi żydowskimi metodami analizy przekazu, obejmującymi zarówno logiczne zestawienia, jak i numeryczne porównania. Główną, praktyczną część będzie stanowić praca nad wybranymi fragmentami Tory i próba odpowiedzi na przygotowane pytania. Całość zakończy wspólna ocena wyników i porównanie z odpowiedziami, których udzielili wielcy żydowscy komentatorzy Pisma. Prowadzenie: Tomek Krakowski, filozof, edukator GWŻ.

Do udziału w warsztacie konieczne jest zgłoszenie.

ŚRODA 19.05 – Święto Szawuot

15.00-19.40 – Kino w Mamele

Kawiarnia Mamele, Teatr Żydowski (wejście od pl. Grzybowskiego)

15.00 - „Emigranci”

Reż. Agnieszka Trojak (Polska 2007, 89 min.)

Historia polskich Żydów, którzy wyjechali do Izraela w ramach trzech wielkich fal emigracyjnych 1948-1949, 1956, 1968.

16.30 - „Pamiętki”

Reż. Shahaar Cohen, Halil Efrat (Izrael 2006, 75 min.)

Szahaar – jemeński Żyd – wyrusza w podróż ze swoim osiemdziesięcioletnim ojcem, śladami jego wojennej wędrówki z brygadą żydowską, w której służył. Szahaar z entuzjazmem podejmuje ten pomysł, gdy dowiaduje się, że jego ojciec mógł zostawić „pamiętki” w postaci nieślubnych dzieci, które ma z dwiema Holenderkami.

18.00 - „Papierowe laleczki”

Reż. Tomer Heymann (Izrael 2007, 84 min.)

Papierowe laleczki to poruszająca opowieść o filipińskich transseksualistach, którzy wyemigrowali do Izraela, by opiekować się starymi ortodoksyjnymi Żydami.

19.30 – „Szczęśliwi Żydzi”

Reż.: Jonathan Rozenbaum (Polska 2008, 6 min.)

Punktem wyjścia dokumentu jest spotkanie emigrantów z 1968 roku, do którego dochodzi w izraelskim mieście Aszkelon, gdzie reżyser filmu bawił się z rodzicami jako dziecko i gdzie zdobył pierwsze doświadczenia z... alkoholem.

19.00 – „8 historii, które nie zmieniły świata” – film + wystawa

Klubokawiarnia Chłodna 25

„8 historii...” to projekt społeczny grupy młodych polskich Żydów, którzy podjęli próbę zasypania międzygeneracyjnej luki cechującej polską społeczność żydowską i przełożenia jej na język filmu. Dwa pokolenia, rozdzielone przez historię, spotykają się latem 2009 roku, aby rozmawiać o młodości i o starości, przeszłości i teraźniejszości. Wyłaniający się z tych rozmów obraz pokazuje przedwojenną codzienność – zarysowaną w ciepłych barwach krainę dzieciństwa, jeszcze nie naznaczoną Zagładą. Ośmiu bohaterów – polskich Żydów i Żydówek urodzonych między 1914 a 1933 rokiem – wprowadza nas w krainę swojej młodości, dziecięcych marzeń i przygód. Opowieść osnuta jest wokół najwcześniejszych wspomnień i wydarzeń: jaką przeczytali pierwszą książkę, jak wyglądał ich pierwszy dzień w szkole, kiedy pierwszy raz pili alkohol, jak na imię miała pierwsza miłość? Osobiste historie składają się na wielobarwny obraz utraconego świata, zachowanego tylko na czarno-białych filmach i w pamięci ostatnich świadków. Reż. Ivo Krankowski. Więcej o filmie: <http://www.8historii.pl>.

Po projekcji zapraszamy na spotkanie z autorami filmu oraz na wystawę zdjęć bohaterów filmu, autorstwa Tomka Michalczewskiego.

18.00 - Kobiety Żydowskie – Irena Klepfisz**UFA al. Solidarności 82, na tyłach KFC**

Irena Klepfisz – mieszkająca dziś w Nowym Jorku poetka, pisarka i działaczka feministyczna - przyszła na świat w Warszawie. Gdy miała dwa lata, jej ojciec, Michał, zginął bohaterską śmiercią w drugim dniu powstania w getcie warszawskim. Irena wraz z matką przetrwała po stronie aryjskiej. Po wojnie mieszkały przez kilka lat w Szwecji, po czym wyemigrowały do Stanów Zjednoczonych. Obracały się tam w kręgu przyjaciół z Bundu – żydowskiej partii socjalistycznej, wspierającej język jidysz, jako fundament tożsamości Żydów z Europy Środkowej. Po śmierci większości bundowskich przyjaciół Irena Klepfisz rozumiała, że jej obowiązkiem jest walka o utrzymanie i zachowanie jidysz dla siebie i innych. Początkowo pisała po angielsku, później stworzyła wyjątkową poezję pisaną w obu najważniejszych dla niej językach jednocześnie. Irena Klepfisz jest też bardzo ważną postacią w żydowskim ruchu feministycznym, a także lesbijskim. Ostatnio, wraz z innymi pisarkami – ocala od zapomnienia i tłumaczy na angielski opowiadania zapomnianych i pomijanych w antologiach kobiet piszących w jidysz. Prowadzi: Bella Szwarzman-Czarnota, filozofka z wykształcenia, redaktorka "Midrasza", tłumaczka z francuskiego, rosyjskiego i jidysz. Autorka książek: "Mocą przepasały swe biodra. Portrety kobiet żydowskich" (2006), "Znalazłam wczorajszy dzień. Moja osobista tradycja żydowska" (2009).

19.00 - Od Magnusa Hirszfelda i Gertrudy Stein po Harveya Milka - żydowscy LGBT**UFA al. Solidarności 82, na tyłach KFC**

Żydowskie osoby LGBT należały jednocześnie do dwóch mniejszości. Która tożsamość bardziej kształtowała ich losy? Jak bycie Żydem wpływało na stosunek do ruchu LGBT? Jak bycie gejem/lesbijką wpływało na stosunek do tożsamości żydowskiej? Biografie znanych żydowskich osób LGBT pomogą nam w znalezieniu odpowiedzi na te pytania. Prowadzi Maciek Kirschenbaum, członek Gminy Żydowskiej w Warszawie i Żydowskiej Ogólnopolskiej Organizacji Młodzieżowej. Jest też członkiem redakcji Repliki. **LGBT** (z ang. Lesbians, Gays, Bisexuals, Transgenders) – skrótowiec odnoszący się do lesbijek, gejów, osób biseksualnych oraz osóbtransgenderycznych jako do całości.

22.00 - Nocne zwiedzanie Okopowej II**ZAPISY****Zbiórka grupy przy bramie głównej cmentarza, ul. Okopowa 49/51**

Po raz kolejny zapraszamy na nocne zwiedzanie cmentarza żydowskiego przy ul. Okopowej. Klucząc gęsiego pomiędzy grobami, przy świetle pochodni, pod szumiącymi drzewami posłuchamy przewodników: Remka Sosnowskiego i Witka Wrzosińskiego. Opowiedzą o cadykach cudotwórcach, heretykach i mistykach, o żydowskich żołnierzach z wojny polsko-bolszewickiej i kampanii wrześniowej, o ukrytych bunkrach, bezimiennych grobach i secesyjnych dziełach sztuki nagrobnej, które znajdują się na jednym z największych w Europie żydowskich cmentarzy. Udział w zwiedzaniu jest nieodpłatny, jednak ze względu na ograniczoną liczbę osób w grupie **konieczne będą zapisy**.

PIĄTEK 21.05**10.30 – Pogotowie Filozoficzne 50+****ZAPISY****Spotkanie w Sali Konferencyjnej Synagogi**

Jak „działa” filozofia? Jak „działać” filozofią? O tym będzie można się przekonać podczas specjalnego wydania warsztatów Pogotowia Filozoficznego, prowadzonych przez Stowarzyszenie ę w ramach festiwalu Twarda Twarda. Szczególnie gorąco zapraszamy przedstawicieli grupy wiekowej 50+! **Prosimy o zgłoszenie udziału!** Gościem warsztatów będzie Beata Maćkowiak-Serazetdinow – założycielka Instytutu Terapii Filozoficznej. Jej metoda polega na łączeniu dyskusji z kreatywnym działaniem. Na naszych zajęciach będzie można wziąć udział w interesującej dyskusji z pogranicza filozofii, życia i sztuki, poznać punkt widzenia niejednego myśliciela, a i być może samemu sformułować godną zapamiętania myśl. Wszystko to zgodnie z ideą festiwalu – gdzie różnorodność jest wartością, a to co nieznanne – warte uwagi i poznania. Pogotowie Filozoficzne kieruje się przekonaniem o dobroczynnym wpływie filozofii na psychikę człowieka, tworzy przestrzeń do mówienia o ważnych dla nas sprawach w kontekście rozwiązań proponowanych przez różne szkoły filozoficzne. Udział w warsztatach jest bezpłatny. Wystarczy otwarty umysł i dobre chęci. Projekt i realizacja Pogotowia Filozoficznego: Marta Pawlaczek

19.00 – Israel in Rock**Klub Powiększenie, ul. Nowy Świat 27 (w podwórku)**

Spotkanie będzie krótką podróżą po zmianach i rozwoju izraelskiej muzyki rockowej, opowie jednocześnie historię izraelskiego społeczeństwa i jego fascynującej różnorodności. Opowieści towarzyszyć będą krótkie fragmenty kawałków rockowych z ostatnich 40 lat. Uwaga! Wykład przeprowadzony będzie po angielsku.

20.14 – Rozpoczęcie Szabatu

20.30 – Modlitwa szabatowa

Synagoga im. Nożyków

Zapraszamy Państwa do uczestniczenia w piątkowej modlitwie świątecznej. Przyjść może każdy. Ze względu na to, że Synagoga im. Nożyków jest synagogą ortodoksyjną, panie przebywają na I piętrze, a panowie na dole. Panów prosimy o nakrycie głowy (na czas przebywania w Synagodze będzie można otrzymać kipe). Obowiązuje skromny strój (ubiór, który zakrywa ręce do łokci i kolana). Prosimy również by - ze względu na szacunek dla szabatowej atmosfery i tradycji żydowskiej, która w tym dniu zabrania używania urządzeń elektrycznych - wyłączyć telefony, nie robić zdjęć ani nie filmować modlitwy. Proszę też nie zapalać ani nie gasić świateł na całym terenie Synagogi. Modlitwa rozpocznie się po 20.30 i potrwa około godziny.

SOBOTA 22.05

19.00 – dr Mikołaj Mirowski „Kwestia bolszewicka a rosyjscy Żydzi”

Tel-Aviv Cafe&Deli, ul. Poznańska 11

„Rewolucje zazwyczaj robią Troccy, a płacą za to Bromsztajnowie”. W 1917 roku wybuchła rewolucja październikowa. Życie w Rosji zmieniło się diametralnie. Odczuli to także rosyjscy Żydzi. Na temat stosunku Żydów do idei rewolucji powstało wiele mitów, w tym słynny mit tzw. „żydokomuny”. O tej i innych obiegowych opiniach opowie więcej dr historii Mikołaj Mirowski, członek Żydowskiej Ogólnopolskiej Organizacji Młodzieżowej.

21. 20 – Hawdala, zakończenie Szabatu

21.30 – Potańcówka na wodzie

Barka Malibu Beach Bar, przy Moście Śląsko-Dąbrowskim

Zapraszamy do wspólnego tańcowania do Malibu Beach Bar. Barka zacumowana jest przy Moście Śląsko-Dąbrowskim („pod” Placem Zamkowym). W programie: DJ + muzyka na żywo, tańce tradycyjne i przysmaki inspirowane kuchnią żydowską. Wjazd na free!

NIEDZIELA 23.05 – Pierwszy dzień Dni Książki Żydowskiej

Przez cały dzień na parterze Białego Budynku czynna będzie księgarnia miesięcznika Midrasz, pełna książek i publikacji o tematyce żydowskiej.

12.00 - Teatralne bajkowanie

ZAPISY

Klub Młodzieży Żydowskiej Moadon (II piętro Białego Budynku)

Warsztaty skierowane są do dzieci w wieku przedszkolnym (4-6) i ich rodziców. Podczas spotkania będziemy wspólnie czytać i bawić się w teatr. Czy da się połączyć czytanki do poduszki z teatralnym żywiołem? Jak spowodować by czytanie było również okazją do teatralnej zabawy? Dla wszystkich ciekawych dzieci, które lubią bajki, ale mają trudności z grzecznym i cichym siedzeniem. Przewidujemy miejsce dla maksimum 20 uczestników. Prowadzą: Justyna Sobczyk, pedagog teatru, która od pięciu lat stara się realizować program pedagogiki teatralnej w Instytucie Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie, prowadzi teatr „21” przy Zespole Szkół Społecznych Dać Szansę w Warszawie, jest szczęśliwą mamą 5-letniej Wery i ośmiomiesięcznego Iwa. Hanna Krężel, kierownik Klubu Młodzieży Żydowskiej Moadon w Warszawie, ukończyła studia filozoficzne, podyplomową pedagogikę oraz Kurs Dramy Polskiego Ośrodka ASSITEJ pod kier. Haliny Machulskiej. Mama 4-letniego Wiktora i półrocznego Dawida. **Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc prosimy o zgłoszenie uczestników.**

12.30-14.00 - Tajemnice mykwy (III gr.)

ZAPISY

Spotkanie w sali konferencyjnej Synagogi im. Nożyków

Zwiedzanie gminnej mykwy (łaźni rytualnej) połączone z wykładem o życiu kobiety wg judaizmu ortodoksyjnego. Goście dowiedzą się, skąd wzięła się mykwa i jakie spełnia funkcje w życiu społeczności żydowskiej. Ze względu na ograniczoną liczbę osób w grupie, konieczne są zapisy. Uwaga! Zwiedzanie tylko dla pań. Wykład i oprowadzanie: Maja Kowalska.

13.00 – Zwiedzanie Cmentarza Bródnowskiego (II gr.)

Początek wycieczki przy bramie wejściowej, od ul. Wincentego

Cmentarz na Bródnie jest znacznie mniej znany niż nekropolia żydowska przy ul. Okopowej. Powstał z inicjatywy warszawskiego bankiera Szmula Zbytkowera w latach 80. XVIII wieku. W czasie II wojny światowej Niemcy zdewastowali cmentarz, a macewy wykorzystali do prac budowlanych. Po wojnie cmentarz przez wiele lat niszczał, nagrobki rozkradano. Dewastacja odbywała się, niestety, za cichym przyzwoleniem władz. Dziś trwają prace nad uporządkowaniem i zabezpieczeniem cmentarza. Oprowadza: Jan Jagielski z Żydowskiego Instytutu Historycznego.

15.00 - Warsztaty artystyczne dla dzieci

Plac między Synagogą im. Nożyków i Białym Budynkiem

Zapraszamy do wspólnego malowania. Na wielkim płótnie powstaną obrazy inspirowane bajkami Singera, symboliką żydowską oraz obrazami Chagalla. Pośrodku dzieła znajdzie się wielka menora – tradycyjny świecznik żydowski, którą wszystkie dzieci będą wspólnie ozdabiać. Obrazy wykonane będą w trzech technikach: akryl, spray, pastel suchy. Prowadzą: Marcin Baldorf, artysta plastyk i Hania Krężel, kierownik Klub Młodzieży Żydowskiej Moadon.

15.30-17.00 - Tajemnice mykwy (IV gr.)

ZAPISY

Spotkanie w sali konferencyjnej Synagogi im. Nożyków

Zwiedzanie gminnej mykwy (łaźni rytualnej) połączone z wykładem o życiu kobiety wg judaizmu ortodoksyjnego. Goście dowiedzą się, skąd wzięła się mykwa i jakie spełnia funkcje w życiu społeczności żydowskiej. Ze względu na ograniczoną liczbę osób w grupie, konieczne są zapisy. Uwaga! Zwiedzanie tylko dla pań. Wykład i oprowadzanie: Maja Kowalska.

16.00 – Bartosz Węglarczyk „Sytuacja polityczna Polska-Izrael-USA”

Synagoga im. Nożyków

Minął już pierwszy rok prezydentury Baracka Obamy. Stosunki Waszyngtonu z Izraelem są dziś co najmniej chłodne - ku zaskoczeniu wielu obserwatorów, i bynajmniej nie z powodu sytuacji wokół irańskiego programu nuklearnego. Izraelski rząd Benjamina Netaniahu znajduje się pod coraz większym naciskiem opinii publicznej, by zmienić swoją politykę wobec Palestyńczyków. Najbliższy rok może się okazać kluczowym dla przyszłości konfliktu bliskowschodniego. Bartosz Węglarczyk jest szefem działu zagranicznego Gazety Wyborczej i wieloletnim korespondentem Gazety w Moskwie, Brukseli i Waszyngtonie.

17.00 – Zwiedzanie Synagogi im. Nożyków

W czasie zwiedzania poznają Państwo historię Synagogi i żydowskiej Warszawy. Będzie też czas na zadanie pytań. Orowadza: Bolesław Zajac.

Od 18.00 - Stoiska warszawskich organizacji żydowskich

Plac między Synagogą a Białym Budynkiem

W czasie trwania koncertów będzie można odwiedzić stoiska organizacji żydowskich działających na terenie Warszawy – dowiedzieć się więcej programach przez nas prowadzonych i zakupić publikacje. Jedno ze stoisk zajmie Kuchnia Koszerna, która w czasie koncertu, będzie serwować tradycyjne potrawy żydowskie, m.in. czulent, kanapkę ze śledzikiem po żydowsku, faszerowanego karpia i szabatowe słodkie ciasto na deser.

18.00 – 22.00 – KONCERT FINAŁOWY

Plac między Synagogą a Białym Budynkiem

18.00 – ZooPlan

Zooplan działa od 2007 roku. Bazuje na dźwiękach otoczenia, z pomocą klarnetu i beatboxu. Projekty zespołu ukierunkowane są na różnorodne zestawianie kierunków muzycznych i grup dźwięków, począwszy od głosów zwierząt, poprzez warkot ciężarówki, a kończąc na grze w kuchni czy w łazience. Dotychczas realizowane projekty to inspiracje postaciami zwierząt przedstawione na festiwalu Turning Sounds w 2008 roku oraz inspiracje dźwiękami ciężarówek przedstawione wraz z twórcą muzyki elektronicznej Constantinem Poppem w 2009 podczas cyklu „Contem ucha” w Filharmonii Łódzkiej. Skład zespołu: Michał Górczyński (beatboxujący klarnet i klarnet basowy), Patryk 'TikTak' Matela (beatbox) oraz gościnnie Andrzej Izdebski (barytonowa gitara bezprogowa). Posłuchaj: <http://www.myspace.com/zooplan>

19.00 – Orkiestra Klezmerska Teatru Sejneńskiego

Orkiestrę Klezmerską Teatru Sejneńskiego tworzą młodzi ludzie związani z Fundacją i Ośrodkiem „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach, które to instytucje w swojej pracy edukacyjnej i artystycznej odwołują się do wielokulturowego dziedzictwa Europy Środkowowschodniej. Orkiestra powstała kilka lat temu w trakcie pracy nad teatralną inscenizacją „Dybuka” Szymona An-skiego. Od tego czasu trwa fascynująca przygoda młodych ludzi z pogranicznych Sejn z muzyką klezmerską. Orkiestra zaprezentuje tradycyjną muzykę klezmerską, w której pobrzmiwają melodie narodów Europy Środkowowschodniej jak i eksperymentalne brzmienia inspirowane muzyką z pogranicza jazzu i rocka. W koncercie śpiewane będą pieśni w języku jidysz i ladino. Zespół wystąpi w składzie: Sylwia Olszewska – trąbka, Marta Gołkowska – trąbka, Dominika Korzeniecka – perkusja, Bartek Bizio – sakshorn altowy, Rafał Dziemitko – puzon suwakowy, Karol Dziemitko – trąbka, Patryk Masłowski – puzon wentylowy, Piotr Janiec – tuba, Kacper Szroeder – pierwsza trąbka, Maciej Soroko – puzon suwakowy, Marcin Dąbrowski – trąbka, Stanisław Czyżewski – kontrabas, Michał Moniuszko – kontrabas, Piotr Wołukanis (puzon), Tomasz Stawiecki (klarnet), Małgorzata Sporek-Czyżewska – śpiew, Wojciech Szroeder – akordeon, prowadzący zespół.

20.00 – Cukunft

Zespół Cukunft (w języku jidysz „przyszłość”) powołał do życia gitarzysta Raphael Rogiński. Założeniem projektu jest kontynuowanie tradycji muzyki żydowskiej Europy Wschodniej z całym jej bogactwem oraz we wszelkich odmianach. Wykonując utwory przedwojenne muzycy odtwarzają je i interpretują, komponując utwory własne robią to w ramach całego spektrum muzyki żydowskiej, która dla zespołu jest wciąż żywa. Repertuar powstaje spontanicznie, ale jednocześnie poparty jest badaniami muzykologicznymi oraz socjologicznymi. W chwili obecnej skład zespołu to kwartet: Raphael Rogiński - gitara elektryczna, Paweł Szamburski - klarnet, Paweł Szpura - perkusja, Michał Górczyński – klarnet basowy, saksofon. Posłuchaj: www.myspace.com/cukunft

21.00 – Cukunft + OKTS

Koncert zamknie wspólny występ Cukunftu z OKTS. Zobacz ich wcześniejszy występ:

<http://www.youtube.com/watch?v=7WSJGmbKIA4>

Ok. 23.00 (po koncertach) – Jam Session na Chłodnej

Klubokawiarnia Chłodna 25

Na zakończenie festiwalu zapraszamy na Chłodną 25 na jam session muzyków grających koncert finałowy.

Organizator:

Projekt dofinansowany
ze środków M. St. Warszawa

Partnerzy:

Patronat medialny:

Festiwal partnerski:

